

Πατερικές διδαχές περί της αρετής της σιωπής

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 26 Ιουλίου, 2014

Ό αγιος Παΐσιος Βελιτσκόφσκι

σέ ἔργο του λέγει γιά τήν σιωπή «Όποιος χαλιναγωγεῖ καί συγκρατεῖ τήν γλῶσσα του, αὐτός μπορεῖ, ζέρει καί χαλιναγωγεῖ καί ὀλόκληρο τό σῶμα του. Ὄποιος κρατάει τήν γλῶσσα του, ἀποφεύγει τό κάθε κακό, πού πηγή του ἔχει τήν γλῶσσα. Τήν γλῶσσα λέγει ό αγιος Ἰάκωβος “κανείς ἀπό τούς ἀνθρώπους δέν είμπορεῖ νά τήν δαμάσει. Εἴναι κακό ἀσυγκράτητο, γεμάτη ἀπό δηλητήριο θανατηφόρο” Ἰακ. 3,8. Πολλοί ἐπῆγαν ἀπό κοφτερό μαχαίρι. Μά πιό πολλοί χάθηκαν ἀπό την γλῶσσα τους. Γιατί ή γλῶσσα εἶναι μία μάχαιρα δίστομος, πού ἔστω καί ἂν αὐτό δέν γίνεται αἰσθητό

μέ τά σωματικά μάτια, κυριολεκτικά σφάζει και τήν ψυχή καί τό σῶμα ἐκείνων, πού τό ρίχνουν στήν ἀργολογία καί στίς μάταιες λογομαχίες. Ω γλῶσσα, ἔχθρε τῆς δικαίωσής μου! Ω γλῶσσα, καταστροφή μου, πνεῦμα σατανικό! Καί πῶς ὅχι; Ό ἄνθρωπος

χτίζει μέ κόπο πολύ τό πνευματικό του οίκοδόμημα! Καί νά σύ, γλῶσσα, μέ μία σου μόνο λέξη καί σέ μία στιγμή, τό γκρεμίζεις καί τό ίσοπεδώνεις! Γι' αὐτό ή Γραφή λέγει: “Ἄνήρ δέ φρόνιμος ἡσυχίαν ἄγει” Παρ. 11,12»1.

Ό αγιος Θεόδωρος τῆς Ἐδέσσης τονίζει

σχετικά μέ τήν σιωπή «Διώχνε μακριά σου τό πνεῦμα τῆς πολυλογίας. Γιατί σ' αὐτή βρίσκονται φοβερότατα πάθη, τό ψεῦδος, ή θρασύτητα, οί ἀστειότητες, ή αἰσχρότητα, ή μωρολογία καί γενικῶς ὅπως ἔχει λεχθεῖ: “Ἀπό τήν πολυλογία δέν θά ξεφύγεις τήν ἀμαρτία”. Ό σιωπηλός ὅμως ἄνθρωπος εἶναι θρόνος τῆς ἐπιγνώσεως. Άλλα καί λόγο θά δώσουμε γιά κάθε περιττό καί ἀνωφελῆ λόγο, εἴπε ό Κύριος. Ἐπομένως ή σιωπή εἶναι πολύ ἀναγκαία καί ὡφέλιμη»2.

Στήν ἐρώτηση πρός τόν Γέροντα Παΐσιο

“Μπορεῖ νά μή καταλαβαίνω τήν πραγματική μου πνευματική κατάσταση καί νά νομίζω

ὅτι ἔχω ἀρετή” ό Γέροντας εἶχε ἀπαντήσει «Μπορεῖ, ἀλλά, ἂν προσέξης θά δῆς ὅτι δέν ἔχεις ἐσωτερική γλυκύτητα, ὃπότε θά καταλάβης ποῦ βρίσκεσαι πνευματικά.

Καμιά φορά μπορεῖ νά νομίζη κανείς ὅτι ἔχει ἀρετή, ἐπειδή ἔμαθε ἀπλῶς κάποια ἐξωτερικά

γνωρίσματα καί συμμορφώνεται με αὐτά, γιά νά φαίνεται ἐνάρετος. Αύτό ὅμως δέν εἶναι

πραγματική ἀρετή καί δέν μπορεῖ νά μείνη ἔτσι· θά κοσκινισθῇ καί κάποτε θά φανῇ ἡ πραγματικότητα. Ἀλλο εἴναι, ἃς ὑποθέσουμε, νά ἀγωνίζεται κανείς νά μή μιλάῃ, γιά νά μή πληγώνη τούς ἄλλους, καί σιγά σιγά νά ἀποκτήσῃ τήν ἀρετή τῆς σιωπῆς, καί ἄλλο νά μή μιλάῃ, γιά νά φαίνεται ὅτι ἔχει τήν ἀρετή τῆς σιωπῆς. Τότε μπορεῖ νά σιωπᾶ, ἐνῶ μέ τούς λογισμούς του συνέχεια νά φλυαρῇ καί νά ἔχῃ μέσα του ἔνα σωρό πάθη. Ἡ ἔξωτερική συμπεριφορά μπορεῖ νά παρουσιάζῃ ἔνα τέλειο ἄγιο καί, ὅταν ἀποκαλυφθῇ ὁ ἔσωτερικός του ἄνθρωπος, νά εἴναι...»³.

Ο ἄγιος Διάδοχος Φωτικῆς

σημειώνει σχετικά μέ τήν σιωπή «Όπως ὅταν αἱ θύραι τῶν λουτρῶν ἀνοίγωνται συνεχῶς,

ἡ ἔσωτερική θέρμη ὠθεῖται ταχύτατα πρός τά ἔξω, ἔτσι συμβαίνει καί στήν ψυχή· ὅταν

θέλῃ νά ὄμιλῇ ἔξω τοῦ μέτρου, ἔστω καί ἂν λέγη μόνον πνευματικούς λόγους, ἔξατονεῖ

ἡ μνήμη τοῦ Θεοῦ διά τῆς πύλης τοῦ στόματος. Γι' αὐτό μάλιστα χάνει ἐν συνεχείᾳ τούς δυνατούς πνευματικούς λογισμούς, περιπίπτουσα σέ πλῆθος κατωτέρων ἐννοιῶν

καί ὄμιλοῦσα χωρίς τάξιν καί ἀμέτρως στούς τυχόντας, ἐπειδή ἔχασε τήν ἐνέργειαν τοῦ ἀγίου Πνεύματος, ἡ ὁποία συντηρεῖ τήν διάνοιαν φωτεινήν χωρίς φαντασίες.

Γιατί τό ἀγαθόν Πνεῦμα ἀποφεύγει πάντοτε τήν πολυλογίαν, ὡς ἄσχετον καί ἀντίθετον

σέ κάθε ταραχήν λογισμῶν καί φαντασιῶν ἔστω εύπρεπῶν. Εἴναι καλή λοιπόν ἡ σιωπή

στόν καιρό της, ἡ ὁποία δέν εἴναι τίποτε ἄλλο ἀπό μητέρα σοφωτάτων ἐννοιῶν»⁴.

Ο ἄγιος Βασίλειος μᾶς λέγει

«Όταν ἐρωτᾶσαι, δίνε ἀπάντηση μέ τήν πρέπουσα καί ταπεινή φωνή. Όταν δέν ἐρωτᾶσαι,
σιώπα»⁵.

.....

1. Άγ.

Παϊσίου Βελιτσκόφσκι, Τά κρίνα τοῦ ἀγροῦ, Ἔκδ. Ἱ. Μ. Νικοπόλεως, σελ. 51.

2. Φιλοκαλία

τόμ. Β΄, Ἔκδ. Τό περιβόλι τῆς Παναγίας, σελ. 27.

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

3.

Γέροντος Παϊσίου Άγιορείτου Λόγοι τόμ. Ε΄, σελ. 159.

4. Ἀγ.

Διαδόχου Φωτικῆς, Τά ἐκατόν Γνωστικά κεφάλαια, Ἐκδ. Ὁ Ἀθωνας, σελ. 141.

5. Βασιλειανό Ἀποθησαύρισμα, Ἐκδ. Φωτοδότες, σελ. 617.

(Πηγή: "Ορθόδοξος Τύπος", 11/07/2014)